

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen**

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2021-0000315236

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 1 juli 2021
Betreft Energielabel-C verplichting kantoren

Geachte heer, mevrouw,

U ontvangt deze brief omdat u volgens onze gegevens een kantoorgebouw in bezit of gebruik heeft¹. Kantoorgebouwen moeten per 1 januari 2023 minimaal energielabel C hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. Dit is in 2018 wettelijk vastgelegd in het Bouwbesluit. De datum waarop aan deze verplichting voldaan moet worden nadert snel dichterbij. Daarom is het verstandig nu te controleren of uw kantoor onder de verplichting valt en om energiebesparende maatregelen te nemen, als uw kantoor nog niet voldoet.

De energiebesparende maatregelen, die nodig kunnen zijn, verdienen zich vaak snel terug via een lagere energierekening. In de toelichting bij deze brief vindt u tips welke stappen u kunt zetten om aan de verplichting te voldoen en aan wat voor energiebesparende maatregelen u kunt denken (zoals toepassen van LED verlichting eventueel in combinatie met veegpulsschakeling, daglichtafhankelijke regeling of zonnepanelen).

In het kader van het in 2019 afgesloten Klimaatakkoord wordt momenteel gewerkt aan verdergaande verplichtingen voor bestaande gebouwen en de transitie naar een aardgasvrije toekomst in 2050. Met het oog op deze toekomst is het daarom verstandig om alvast te onderzoeken welke maatregelen nog meer mogelijk zijn om de energieprestatie van uw gebouw te verbeteren en op welke momenten deze getroffen kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan momenten van (groot) onderhoud, renovatie, vervanging van installaties of mutatiemomenten (dus bij verkoop of een nieuwe huurder). Op de website www.rvo.nl/energielabel-c-kantoren kunt u nagaan op welke kantoorgebouwen de verplichting voor energielabel-C precies van toepassing is en welke uitzonderingen er gelden.

Op de website www.ep-online.nl kunt u nagaan of uw kantoorgebouw een energielabel heeft en, als er een label is, welk label. Let er daarbij op dat een label 10 jaar geldig is. Een label dat vóór 2013 is afgegeven zal tijdig vernieuwd moeten worden. Indien uw gebouw nog helemaal geen energielabel heeft, dan is de eerste stap om inzicht te krijgen in de energieprestatie van uw gebouw.

---

¹ Indien uw gebouw geen kantoor betreft, kunt u deze brief als niet verzonden beschouwen.

Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen

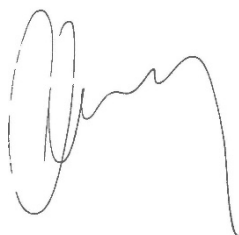
Een deskundig adviseur <https://epadviseur.centraalregistertechniek.nl> kan u hierbij helpen.

De verplichting voor kantoorgebouwen om minimaal energielabel C te hebben zal per 1 januari 2023 gehandhaafd worden door gemeenten. U kunt bij vragen over deze verplichting alvast contact opnemen met (het lokale of regionale energieloket van) uw gemeente. Let op: indien per 1 januari 2023 niet voldaan wordt aan deze verplichting is de uiterste consequentie dat het gebouw niet meer als kantoor gebruikt zal mogen worden.

Datum
1 juli 2021

Kenmerk
2021-0000315236

Hoogachtend,
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Chris Kuijpers
Directeur-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen

Toelichting: In 4 stappen naar energielabel C (of beter)

De benodigde investering in energiebesparende maatregelen voor het bereiken van label C is afhankelijk van de reeds genomen maatregelen. De meeste panden bereiken label C zonder ingrijpende maatregelen zoals het toepassen van LED verlichting eventueel in combinatie met veegpulsschakeling, daglichtafhankelijke regeling of zonnepanelen. De in energetisch opzicht slechte panden vergen meer maatregelen en dus een hogere investering. Veelal gaat het om spouwmuurisolatie en als dat geen optie is om gevel-, dak- of vloerisolatie.

Wat voor uw kantoorgebouw van toepassing is, hangt af van het energielabel. Heeft uw kantoorgebouw géén energielabel, of energielabel D t/m G? Volg de volgende stappen om uw pand voor 1 januari 2023 naar energielabel C of beter te brengen.

Stap 1: Vraag advies aan vakbekwaam EP-adviseur

Als u nog geen label heeft, kunt u advies vragen aan een erkend energieadviseur. (<https://epadviceur.centraalregistertechniek.nl>) Let erop dat uw energieadviseur een aantoonbaar vakbekwaam EP-adviseur is. Deze adviseur maakt een energielabel op.

Stap 2: Subsidiewijzer van RVO.nl

Er zijn verschillende financiële regelingen die u kunnen ondersteunen bij het investeren in energiebesparing, zoals EIA, ISDE, SDE++, zie hiervoor: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/verduurzaming-utiliteitsbouw>

Stap 3: Laat uw label registreren via ep-online.nl

Denkt uw adviseur dat uw gebouw energiezuinig is (A t/m C)? Dan kan uw adviseur een labelberekening maken, registreren en afmelden via www.ep-online.nl.

Denkt uw adviseur dat uw gebouw niet energiezuinig is (D t/m G), voer dan voor 2023 de maatregelen uit om in ieder geval op energielabel C te komen. Zorg indien mogelijk voor 'no regret'-maatregelen. Dit zijn maatregelen die bijdragen aan een energiezuinig en CO₂-arm kantoor en rekening houden met verregaande aanpassingen in de toekomst. Een voorbeeld hiervan is een maatregel die genoeg ruimte overlaat om een installatie later aan te passen aan de stand van de techniek.

Stap 4: Laat een nieuw energielabel opstellen

Schakel opnieuw een energieadviseur in om het nieuwe label vast te stellen en te laten registreren.